

Hálózati szolgáltatások használata az egyéni gazdálkodók körében

*Usage of network services among sole holders*Botos Szilvia¹, Cseh András²**INFO**

Received 27 Sep. 2011

Accepted 14 Oct. 2011

Available on-line 28 Nov. 2011

Responsible Editor: K. Rajkai

Keywords:

rural development, broadband infrastructure, e-services, ICT usage, sole holders.

ABSTRACT

In the information society information means new production factor for the agri-food economy. The existence of appropriate information at the appropriate time determine significantly the efficiency of farming. Nowadays we can get information the most quickly by internet, so broadband developments in rural regions have become more and more important. Since the importance of e-administration is growing, broadband internet access is also important for agri-enterprises, because it allows fast access for law regulations and orders and they can find information about procurement and sales opportunities. In the article firstly we give a brief outline about the importance of internet access and the characteristics of broadband infrastructure in rural areas. After that we show how farmers use internet services and for what purposes, based on results of our questionnaire. Based on our examination, our network infrastructure and the usage of e-services are lagging behind other more developed European countries. In underdeveloped regions information society technologies can help to small agricultural enterprises to be viable and competitive.

INFO

Beérkezés 2011 Szept. 27.

Elfogadás 2011 Okt. 14.

On-line elérés 2011 Nov. 28.

Felelős szerkesztő: Rajkai K

Kulcsszavak:

vidékfejlesztés, szélessávú infrastruktúra, e-szolgáltatások, IKT használat, egyéni gazdálkodók.

ÖSSZEFOGLALÓ

Az információ, mint új termelési tényező jelent meg az agrárgazdaságban is. A megfelelő információknak a megfelelő időben való megléte a gazdálkodás eredményességét jelentősen meghatározza. Napjainkban az interneten keresztül juthatunk leggyorsabban információhoz, ezért a vidéki területek szélessávú fejlesztése egyre jobban előtérbe kerül. Az agrárvállalkozások számára szintén fontos a szélessávú internet hozzáférés többek között az e-közigazgatás növekvő jelentősége miatt, hiszen lehetőséget nyújt a törvényi szabályozások, rendeletek gyorsabb eléréséhez, tájékozódhatnak a beszerzési és értékesítési lehetőségekről. A cikk elő részében az internet hozzáférés jelentőségét és a szélessávú infrastruktúra vidéki jellemzőit ismertetjük. Ezek után kérdőíves felmérés eredményei alapján bemutatjuk, hogy a gazdák milyen módon és milyen célokra használják az internet szolgáltatásokat. A vizsgálataink alapján az infrastrukturális ellátottságban és az e-szolgáltatások használatában egyaránt elmaradás tapasztalható a nálunk fejlettebb európai országokhoz képest. Az információs társadalmi technológiák segíthetnek, hogy a kisebb agrárvállalkozások az elmaradottabb térségekben is életképesek, illetve versenyképesek lehessenek.

1. Bevezetés

Az információs társadalom kibontakozásával az információ társadalmi-gazdasági szerepe folyamatosan növekszik. Hatása van a társadalmi szereplők kölcsönhatására, a különböző szervezeti egységek, vállalatok és piacok működésére, hatékonyságára, az innovációs tevékenységekre és sok más dologra. Ezek mindegyike új lehetőségeket tartogat a gazdaság és a társadalom szereplői számára és kulcsfontosságúak a gazdaság szerkezetének és fejlődésének alakításában. Ennek nyomán az

¹ Botos Szilvia

Debreceni Egyetem, Agrár- és Gazdálkodástudományok Centruma

botos.szilvia@gmail.com

² Cseh András

Debreceni Egyetem, Agrár- és Gazdálkodástudományok Centruma

cseh@agr.unideb.hu

infokommunikációs infrastruktúra és az azon nyújtott szolgáltatások értéke folyamatosan nő. Az új igényeknek megfelelően kell fejleszteni, illetve a fejlesztésekkel igényt kell teremteni a használatra, csak így érhető el, hogy Magyarország versenyképessége növekedjen. Ezért a nemzeti stratégiákban, a regionális és települési szintű fejlesztési koncepciókban egyaránt kiemelkedő kérdéskör. Az EU tagállamok kormányzati politikájában kulcstényezőként tekintenek a szélessávú hozzáférésre, hiszen a jelen és jövő gazdaságának a hálózati infrastruktúra az egyik sarokpontja és az IT társadalomnak fontos szerepe van a nemzeti versenyképességének fokozásában. A telekommunikációs piacon megfigyelhető éles versenynek köszönhetően Magyarország megyeszékhelyei és egyes nagyvárosaiban gyors fejlődés tapasztalható e téren és szolgáltatások széles spektruma elérhető, de a fejletlenebb térségek felzárkóztatása csak állami szerepvállalás mellett megvalósítható. Bár a kapcsolódás gyorsan fejlődik, és a szélessávú hozzáférés szinte az ország egész területén biztosított, a szolgáltatások használata még mindig alacsony szintű. Hazánkban alig van olyan település, ahol ne lenne szükség további fejlesztésre, amelyhez további ösztönző programok és pénzügyi források szükségesek. Emellett meg kell vizsgálni, hogy a magyar agrárágazat szereplői milyen módon, mennyire intenzíven használják az internet által elérhető szolgáltatásokat, és mi szükséges ahhoz, hogy hatékonyan ki tudják használni a szélessávú kapcsolat és az IKT (Információs és Kommunikációs Technológiák) eszközök adta lehetőségeket. Az előbbieken felvázolt kérdésekre a rendelkezésre álló statisztikai adatok és a 2011-ben készített kérdőíves felmérésünk elemzésére támaszkodva adunk választ. Az eredményeket a következő fejezetekben ismertetjük.

2. Szélessávú hálózati infrastruktúra és vidékfejlesztés

2.1. Hálózatépítés vidéki térségekben – a korlátozó tényezők

Több mint 2500 település elérése biztosított optikai hálózaton keresztül 2009 óta (GKIeNET, 2009). A nagy kapacitású hozzáférési hálózat (NGA – Next Generation Access) kiépítése még a legtöbb településen nem történt meg. Ennek a megvalósulásához állami segítség szükséges a kevésbé fejlett vidéki térségekben, mert a keresleti jellemzők nem indokolják a szolgáltatók kínálatának fejlesztését.

Keresleti elégtelenségek:

- Kulcsfontosságú tényező a szolgáltatás átadási pontok közötti távolság is. A sűrűbben lakott területek jóval olcsóbbak az egy előfizetőre jutó beruházási költséget tekintve (Höffler, 2007). Pozitívum viszont, hogy az NGN újabb technológiai megoldásai csökkentik a kiépítés költségeit.
- A várható előfizetői számot tovább csökkenti a tény, miszerint az emberek nagy része nem is igényli a nagysebességű hozzáférést otthonra, mert nem ismerik, vagy nem értik azokat az előnyöket, melyeket a kínálni tud (Struzak, 2010).
- A keresletet tovább csökkenti az a tény, hogy a vidéki területeken a kínálat nem egyenletes, alacsonyabb minőségű a szolgáltatás, de ennek ellenére az árak magasabbak (Moutafides és Economides, 2011).
- A gazdasági teljesítmény alacsonyabb azokban a régiókban, melyek erősen kötődnek a mezőgazdasági és termelői szektorhoz és így a jövedelmek is alacsonyabbak. Ennek következtében az ilyen régiókban alacsony kereslet van az IKT eszközökre és szolgáltatásokra, így kismértékű a fejlődés a beruházási, infrastrukturális és szolgáltatási területeken (Preston et al., 2007).

Ahhoz, hogy megtudjuk, az említett elégtelenségek hazánkban is fennállnak-e, korrelációs számítást végeztünk. Az 1. táblázat bemutatja, hogy milyen erős összefüggés tapasztalható az internet-előfizetések száma, és a keresletet visszahúzó tényezők között, hazai viszonylatban.

1. táblázat. A korrelációs vizsgálat eredményei

Vizsgált tényezők	Internet-előfizetések száma	
	Pearson korreláció	Szignifikancia szint
Felsőfokú végzettségűek száma	0,979	0,000
Átlagos jövedelem	0,328	0,170
Népsűrűség	0,794	0,000
Városok száma	0,832	0,000
Községek száma	0,051	0,834
Távközlési vállalatok száma	0,961	0,000
Beruházás	0,914	0,000

A vizsgált elemszám 19, mert ilyen jellegű adatok csak megyei szinten állnak rendelkezésünkre, Budapest pedig a torzító hatása miatt nem került be. De az eredmények ennek ellenére felhasználhatóak előzetes következtetések levonására, hiszen a szignifikancia szint 0,000 öt változó esetén. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők száma, a népsűrűség, adott megyében található városok és távközlési vállalatok száma, és a beruházások értéke pozitív összefüggést mutat. Ez jól mutatja, hogy a hálózati infrastrukturális ellátottság és az egyéb gazdasági tényezők hatással vannak egymásra. A vizsgált tényezők közül az átlagjövedelem kevésbé meghatározó, a megyében található községek száma pedig nem befolyásolja az előfizetések számát.

A „megéri, vagy nem éri meg a szélessávú fejlesztésbe befektetni” dilemma egészen más megoldást nyer a befektetői profitelvárás és a társadalmi haszonmaximalizálás szempontjából (Horváth, 2011). A nagy adatátvitelre képes infrastruktúrára rendkívül nagy szükség van, hiszen egy régió versenyképességi és életminőségi jellemzőit alapvetően meghatározza. Ily módon a társadalmi hasznok összege elérheti, vagy meghaladhatja a befektetés összegét (Horváth, 2011). Hálózaton keresztül érhető el nagyon sok gazdasági (e-business, e-ügyintézés, adatbázisok) és jóléti (internet, multimédiás tartalmak) szolgáltatás. A társadalmi hasznok körébe tartozik az Ügyfélkapu szolgáltatás is, mely vidéki régiókban nagy előrelépést jelentett. Segítségével az állampolgárok egyedileg azonosított módon, biztonságosan léphetnek kapcsolatba az elektronikus közigazgatási ügyintézés és szolgáltatást nyújtó közigazgatási szervekkel és közintézményekkel (nav.gov.hu) (pl. Nemzeti Adó- és Vámhivatal, önkormányzatok, okmányirodák, földhivatalok, Egészségbiztosítási Pénztár, Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság, Magyar Államkincstár), és így hivatali ügyeiket egyszerűbben, gyorsabban, személyes utánajárás nélkül intézhetik. Az ügyfélkapus regisztráltak száma 2009. elején még csak 715 ezer, 2011. közepén már majdnem 1,1 millió volt (magyarország.hu). A szolgáltatás sok előnyt biztosít, és további lehetőségeket tartogat a jövőre nézve, de szélessávú hozzáférés nélkül aligha lenne igénybe vehető. Mivel a szolgáltatók számára a fejletlenebb, üzletileg kevésbé vonzó területeken a megtérülési jellemzők nem indokolják a beruházást, így állami szerepvállalás mellett kerül sor a fejlesztésekre.

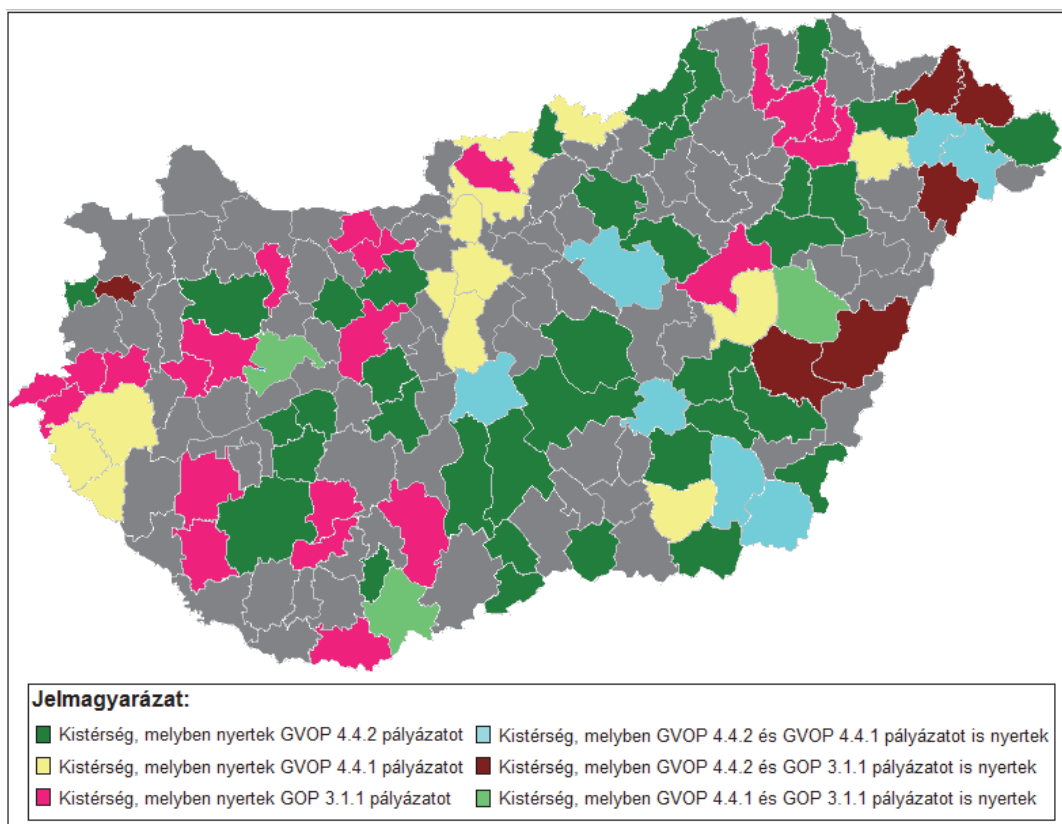
2.2 Támogatott beruházások a vidék szélessávú felzárkóztatásához

Az úgynevezett digitális szakadék inkább földrajzi jelenség, és nem társadalmi-gazdasági. Így a szélessávú szolgáltatások elérhetősége várhatóan alacsonyabb marad a vidéki területeken, jelentős állami támogatás nélkül (Moutafides és Economides 2011).

Az EU területének 90 %-a, Magyarország területének 88%-a vidéki térségnek minősül. Hazánkban a vidéki térségek az ország településeinek 96%-át foglalják magukban, és a teljes népesség 47%-ának szolgálnak otthonul (ÚMVP, 2007), ezáltal jelentős szerepe van mind az EU, mind Magyarország gazdaságában. A vidékhez erősen köthető, hogy hazánk jelentős agrár- és élelmiszergazdasággal rendelkezik, amelynek fejlesztéséhez szintén szükséges az infrastrukturális alapok megteremtése, és a hálózat adta lehetőségek kiaknázása.

A megfelelő állami ösztönzők és programok hiányában a piac által kevésbé preferált vidéki területeken a lemaradás egyre inkább növekszik (Csatári és Kanalas, 2009). EU szintjén a strukturális alapok és a vidékfejlesztési alap járul hozzá a lemaradt regionális és vidéki területek fejlesztéséhez (Bizottsági Közlemény, 2006). EU stratégiákhoz kapcsolódva a tagállamoknak lehetősége volt, hogy jelentős összegeket fordítson fejlesztésekre az operatív programokon keresztül.

Magyarországon a bővítés első nagy lépése a HHÁT-2 és a HHÁT-3 jelű pályázatok meghirdetése volt 2003-ban, és a projekt finanszírozására összesen 1,3 Mrd Ft állt rendelkezésre. (www.emagyarország.hu). Szélessávú hálózatfejlesztéshez kapcsolódó egyik legjelentősebb pályázat 2004 és 2006 között a GVOP-4.4.2 (Gazdasági Versenyképesség Operatív Program) volt, melyet az önkormányzatok részére hirdettek meg. A program célja az üzletileg kevésbé vonzó területek bevonása, amelyre 2004-2006 között 10 milliárd forintot fordítottak. Ugyanezen cél érdekében kiírt pályázat volt 4.4.1-es számmal jelölt program a kis és középméretű vállalkozások számára, de ez a konstrukció nem volt olyan népszerű mint a 4.4.2-es számú. Később, 2008-ban még egy hasonló pályázatot írtak ki, amely a GOP (Gazdaságfejlesztési Operatív Program) 3.3.1 elnevezést kapta.

1. ábra. Kistérségek, melyekben GVOP 4.4.1, GVOP 4.4.2 vagy GOP 3.1.1 pályázatot nyertek (Saját szerkesztés, www.nfu.hu adatai alapján)

Ezek a pályázatok nagy lendületet adtak a szélessávú infrastruktúra megvalósításának olyan térségekben, ahol azok piaci alapon nem jöttek volna létre. Az ábrán látható, hogy az ország keleti felében inkább az önkormányzatok, míg a nyugati részen inkább a KKV-k számára kiírt pályázat volt népszerű.

A szélessávú szakadék nem kizárólag az infrastruktúra ellátottságban van jelen, hanem az internet használat terén is, ami egész más kereslet oldali beavatkozásokat kíván. Ezért az internet használati kultúra elterjesztése és az infrastruktúra használata érdekében is több projektet indít az EU. Ez a befektetés megtérülését is elősegíti. A legtöbb lehetőséget hazánkban az eMagyarország Program pályázatainak, például a KIHOP, a MENET és a NETreKész.

Részben ennek köszönhető az utóbbi időben tapasztalható növekedés az előfizetések, és a használat intenzitásának terén, melyet a 2. táblázatban foglaltunk össze. A használatot jól példázza az Ügyfélkapu szolgáltatásra regisztráltak számának alakulása.

2. táblázat. Az ügyfélkapus regisztrációk és az internet-előfizetések száma 2009 Q1-2011 Q2 időszakban (www.ksh.hu és www.magyarország.hu adatai alapján)

Időszak	Ügyfélkapura regisztráltak száma	Növekedés üteme	Növekedés mértéke	Internet-előfizetések száma	Növekedés üteme	Növekedés mértéke
2009 Q1	743 553	-	-	2 315 366	-	-
2009 Q2	770 707	4%	4%	2 430 913	5%	5%
2009 Q3	790 158	3%	6%	2 598 850	7%	12%
2009 Q4	812 543	3%	9%	2 803 543	8%	21%
2010 Q1	875 757	8%	18%	2 891 587	3%	25%
2010 Q2	920 678	5%	24%	2 976 265	3%	29%
2010 Q3	961 746	4%	29%	3 150 125	6%	36%
2010 Q4	981 750	2%	32%	3 341 464	6%	44%
2011 Q1	1 008 400	3%	36%	3 458 963	4%	49%
2011 Q2	1 048 207	4%	41%	3 633 941	5%	57%

Látható, hogy negyedévente 2-8% növekedés van, 2,5 év alatt az ügyfélkapus regisztrációk száma 41%-kal, az előfizetések száma pedig 57%-kal emelkedett 2009 eleje óta.

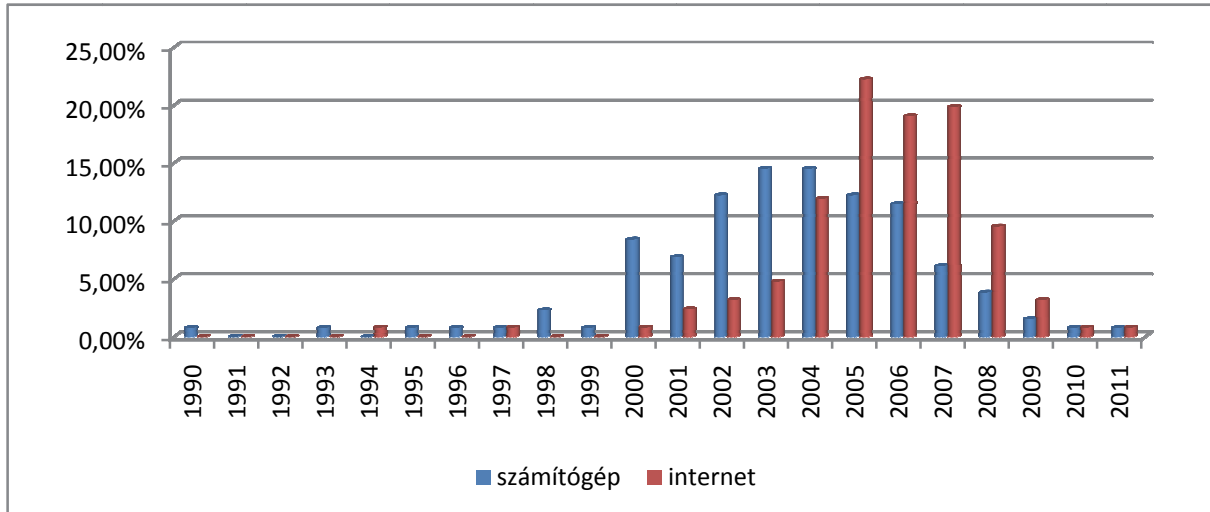
3. Hálózati szolgáltatások használata az egyéni gazdálkodók körében

2011. évi elektronikus területalapú támogatásigénylés (e-SAPS) időszakában a debreceni falugazdász irodában a beérkező ügyfelek körében végeztünk kérdőíves felmérést. A kérdőívre a válaszadás teljesen önkéntes volt. Nagyságrendileg 150-160 kérdőív került kitöltésre, emellett 60-70 személy tagadta meg a válaszadást az informatikában való járatlanság, valamint a saját informatikai eszközök hiányára hivatkozva. Ezen kérdőívvel főleg az idősebb és gyengébb informatikai adottságokkal rendelkező termelőket értük el. Az eredmény érthető, mert főleg azon termelők jöttek a támogatásigénylés során segítséget kérni, akik különböző okok miatt saját maguk nem tudják az elektronikus kérelmet benyújtani. A kérdőív kitöltése papír alapon történt a feldolgozása pedig a LimeSurvey elektronikus kérdőív programmal. A kérdőíves felmérésből származó adatokat különböző leíró statisztikai módszerek segítségével vizsgáltuk.

A kormányzati szektor minden szereplőjénél működik valamilyen információs rendszer, e rendszerekre jellemző, hogy összegyűjtik, feldolgozzák, tárolják, visszakeresik, továbbítják a gazdaság szereplőinek működésével kapcsolatos adatokat, információt állítanak elő mely által segítik a állami döntéshozatalt (Hetyei, 2002). Számos közigazgatási tényvizsgálat kimutatta, hogy az ügyfélkapcsolatok területe elsődleges prioritást élvez az elektronizálandó területek között. A szolgáltató jelleg megköveteli, hogy a hivatal az ügyfeleknek a hozzájuk legközelebb álló és egyben legpraktikusabb utakon biztosítson kommunikációs felületet.

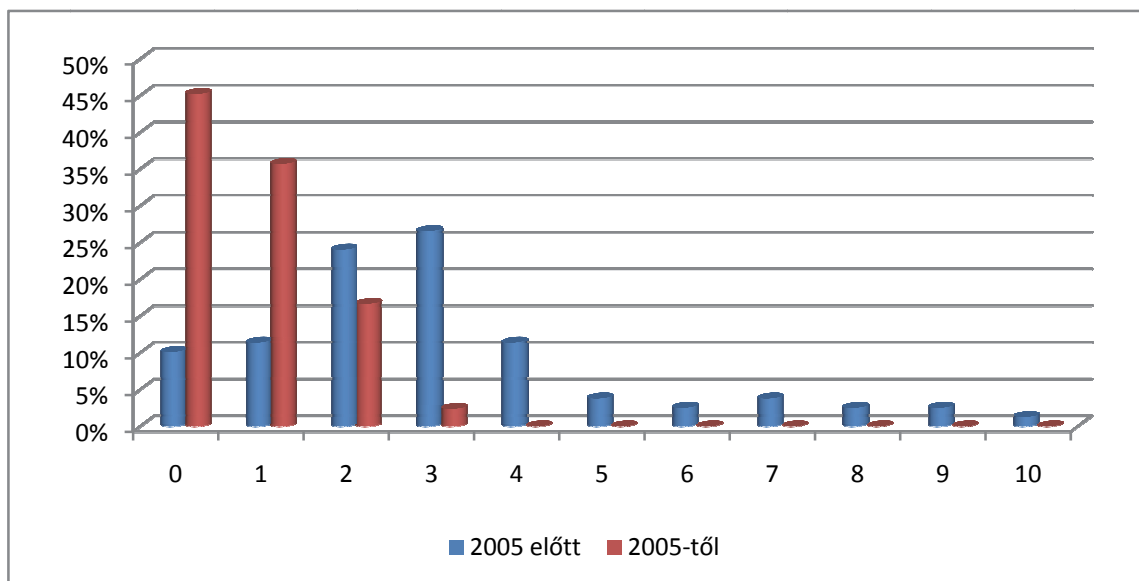
Sok szakember állítja, hogy a közigazgatás (szakigazgatás) működésében az informatika alkalmazása alapvető változást hozhat, mert kialakulhat az elektronikus ügyintézés. Napjainkban az e-demokrácia lehetőségeinek a megítélése nem tisztázott, mert vannak, akik minden probléma megoldásának tekintik, míg mások csak egy „távoli álomnak” tarják ezt a lehetőséget. Az ellenzők legfőbb érve, hogy az e-közigazgatás, mely mind költséges eszközrendszer, mind pedig a viszonylag magas tudásigénye (informatikai ismeret) okán úgynevezett digitális szakadékot hoz létre a társadalomban. A kormányok nem kötelezhetik el magukat egyértelműen olyan rendszerek mellett,

nem legitimizálhatnak olyan modern közszolgáltatási megoldásokat, amelyeket a társadalomnak csak egy-egy szegmense képes használni (Buday és Tózsza, 2007). Az elektronikus kormányzati szolgáltatások esetén a kommunikáció az interneten keresztül zajlik, fontos megvizsgálni, hogy az egyéni gazdálkodók mikortól rendelkeznek internet hozzáféréssel. Az egyéni gazdálkodók többsége a termelését az otthonából irányítja, így a háztartásban már meglévő számítógépet és internetet használja a gazdálkodás eredményességének növeléséhez.

2. ábra. Számítógép-használat és internet hozzáférés első évének megoszlása az egyéni gazdák között (teljes minta n=151, számítógép n=132, internet n=126)

Az 2. ábra mutatja a saját számítógép-használat és internet hozzáférés első évének megoszlását, az egyéni gazdálkodók között. Az internethasználat egyik legfontosabb feltétele az „internetképes” eszköz megléte és a kiépített hálózati infrastruktúra. A válaszadó személyek közül 87% rendelkezik asztali PC-vel vagy lappal. Azon személyek, akik rendelkeznek internetképes eszközzel 95% rendelkezik saját internet hozzáféréssel. Az 3. ábrán látható hogy számítógép háztartásokban történő elterjedésének gyorsabb üteme a 2000-es évek elejére tehető, aminek egyik kiváló oka a 2003-ban indult Sulinet program volt. A saját internetkapcsolat bevezetésének kezdeti éve legnagyobb mértékben a 2005-2007 közötti időszakban növekedett.

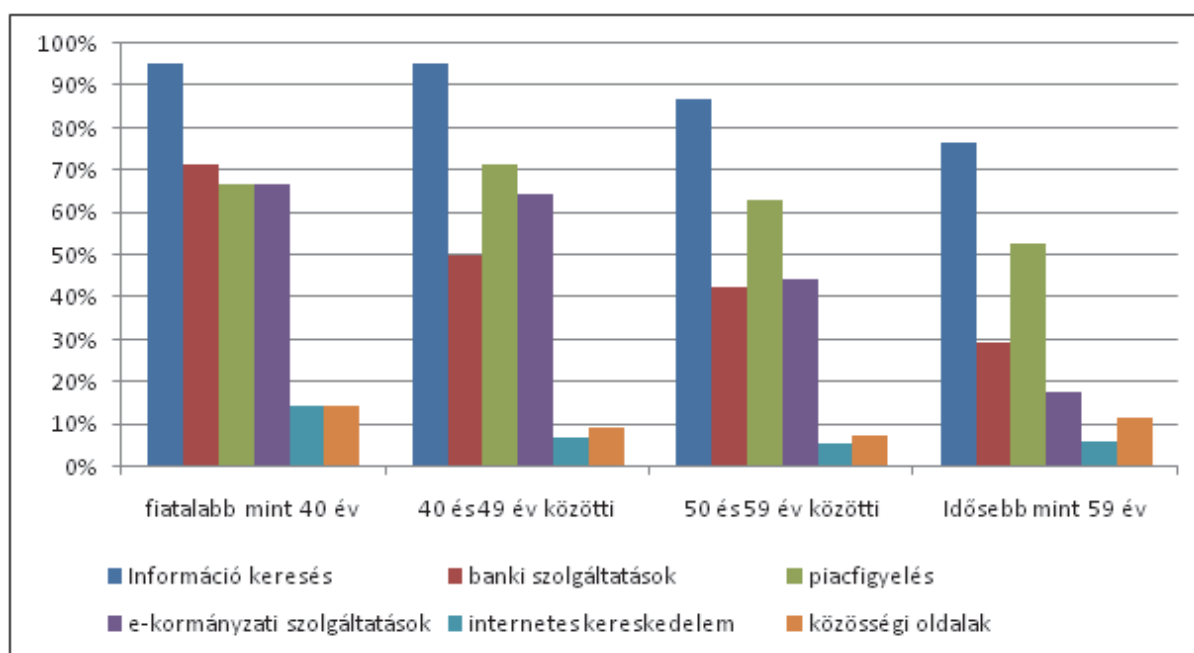

3. ábra. A számítógép vásárlás és internet bevezetése között eltelt évek számának megoszlása az egyéni gazdák között (2005 előtt n=82, 2005-től n=44)

A 2. ábrát vizsgálva megállapítható, hogy a 2005 előtt vásárolt számítógépek esetén legtöbbször 2-3 év telt el a hardver eszköz vásárlása és az internet bevezetése között. Míg a 2005-ben vagy azt követő években közel 80% arányban legfeljebb 1 éven belül az internet hozzáférés is bekerült a háztartásba.

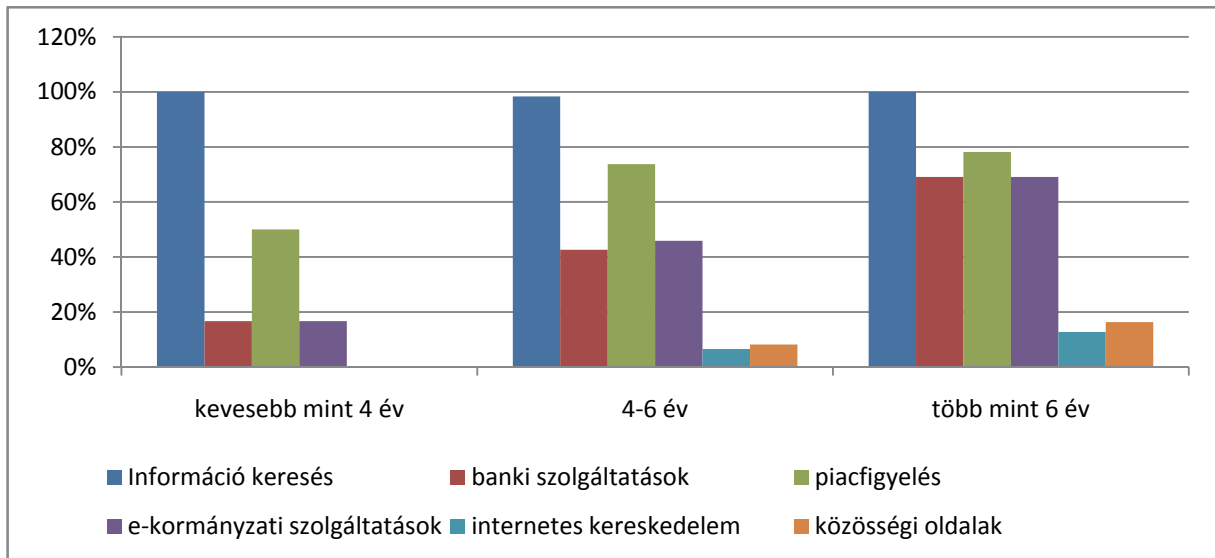
A következőekben azt vizsgáljuk meg, hogy milyen célokra használják az internetet a gazdák. Az informatikai eszközök és internet szolgáltatások használatának mértékére, a demográfia tényezők közül az életkor lehet a legnagyobb hatással. Az internetet használó gazdák, a különböző szolgáltatásokat különböző mértékben használják. Az egyéni gazdálkodók mindegyike használja a web böngészést, több mint 70% az elektronikus levelezést is a gazdálkodás során.

A gazdálkodók körében a web böngészés célját a 4. ábrán mutatjuk be. Láthatjuk az ábrán hogy legnagyobb mértékben az információ keresés a legkedveltebb majd ezt követi a piacfigyelés és a különböző e-szolgáltatások. Az internetes kereskedelem használatának alacsony mértéke több indokkal is magyarázható. A főbb input anyagok beszerzésénél még fontos a személyes találkozó az eladóval, valamint az, hogy a termények többnyire feldolgozást igényelnek, nem kerülhetnek egyből a fogyasztó elé, így itt szintén kicsi a szerepe az elektronikus kereskedelemnek.

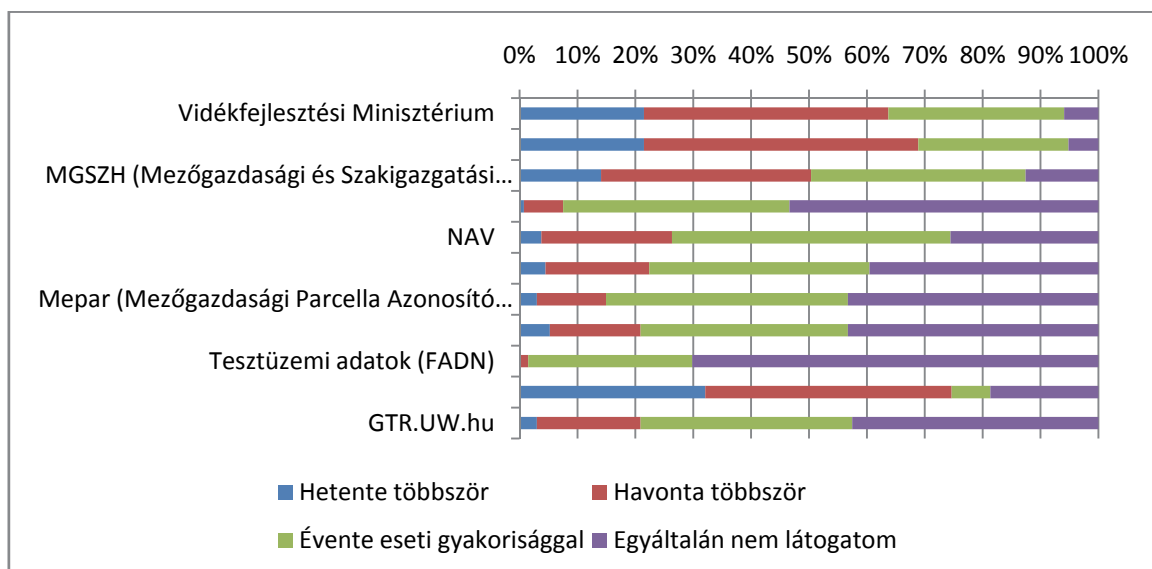
4. ábra. A web böngészés céljainak mértéke az egyéni gazdálkodók körében, az életkoruk szerint csoportosítva (n=126)

Véleményünk szerint a különböző web böngészési célok mértékét a „felhasználói rutin” is befolyásolja, azaz a felhasználó milyen régen rendelkezik saját internet hozzáféréssel. Feltételezzük, hogy a saját internet hozzáféréssel rendelkező felhasználók egyre több szolgáltatást kezdenek használni, mert érzik a különböző előnyét és hasznosságát. Az 5. ábrán megfigyelhetjük, hogy minél több ideje rendelkeznek a termelők saját internet hozzáféréssel, annál nagyobb mértékben veszik igénybe a különböző web böngészési célokat.

5. ábra. A web böngészés céljainak mértéke az egyéni gazdálkodók körében, a saját internet hozzáférés ideje szerinti csoportosításban (n=126)

Ezenkívül a saját kérdőíves felmérésből kiderül, hogy az egyéni gazdálkodók milyen mértékben látogatják az egyes kormányzati és szakigazgatási szervek oldalait (6. ábra). A Vidékfejlesztési Minisztérium, MVH és MGSZH weboldalát főleg az aktuális jogszabályokért, rendeletekért keresik meg. Az MVH oldalán még különböző oktatási segédletek is megtalálhatók az elektronikus kérelem benyújtással kapcsolatban. A Kormányzati portálon található az Ügyfélkapu, mely az azonosítást igénylő közigazgatási, hatósági ügyek intézését, és az ezekhez kapcsolódó szolgáltatások elérését biztosítja az állampolgárok számára. Az Ügyfélkapun keresztül a felhasználók regisztráció után egyetlen belépéssel használhatják a kormányzati elektronikus szolgáltatásokat. A Piaci Árinformációs Rendszer alacsonyabb látogatottsága azzal magyarázható, hogy a válaszadók főleg a szántóföldi növénytermesztők közül kerültek ki. Azonban akik könnyen romló és friss fogyasztású élelmiszereket állítanak elő (zöldség, gyümölcs, tej, tojás, hús stb.) számukra ez rendszer sokkal fontosabb, hasznosabb ezért körükben jóval magasabb a látogatás mértéke.

6. ábra. A gazdálkodáshoz kapcsolódó néhány weboldal látogatásának gyakorisága az internet használó egyéni gazdák között (n=135)

Végül az elektronikus területalapú támogatás igénylés (e-SAPS) néhány jellemzőjét ismertetjük. A rendszer különlegessége hogy a legtöbb mezőgazdasági termelő e rendszerrel biztosan kapcsolatba

kerül. A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) a területhez kapcsolódó támogatások kifizetési kérelmével összefüggő eljárások egyszerűsítése és gyorsítása miatt 2008-ban a teljes ügyfélkör számára lehetővé tette az elektronikus úton történő kérelemkitöltést és benyújtást.

A letöltött kérelem tartalmazza az elmúlt év parcella adatait: blokkazonosító, parcella sorszám, parcella terület, hasznosítási kód. Az adatokat egyszerűen, az előző évi adatot átírva lehet aktualizálni. A mezők kitöltéséhez adott esetben a szoftver felkínálja a lehetséges kódot, ami garancia arra, hogy formailag helyes (ahol számot kell megadni, ott szám; ahol betűt kell megadni, ott betű) adatok kerüljenek megadásra. A parcellákhoz le lehet tölteni az elmúlt évben benyújtott blokkterképet a parcellarajzokkal, ez segítséget nyújt az aktuális évi kérelemben igényelt parcellák berajzolásához. (Szénás és Herdon, 2008).

Magyarország Uniós szinten kiemelkedik azzal, hogy a területalapú támogatási kérelmek teljes mértékben elektronikus formában érkeznek be. Azonban ez nem azt jelenti, hogy a termelők saját maguk töltik a kérelmeket, hanem többnyire külső szakember (falugazdász, kamarai tanácsadó) segítségét kéri a kitöltés során. A kitöltés valódi módjának arányát az 2. táblázat mutatja be.

3. táblázat. Az elektronikus támogatásigénylés kitöltésének módja a különböző években, az egyéni gazdálkodók között (%-ban)

Kitöltés módja	Év			
	2008	2009	2010	2111
Saját	9,3	11,3	19,9	22,4
Külső személy	85,4	87,4	79,5	77,6
Nem elektronikusán	5,3	1,3	0,7	0,0

A táblázatban látható értékek alapján elmondható, hogy a saját kitöltés aránya lassú növekedést mutat, ami biztató a jövőre nézve.

4. Következtetések

Megállapítható, hogy az e-szolgáltatásoknak nagy lehetőségük van a mezőgazdaságban, mivel nagyságrendileg 150-200 ezer ügyfélről lehet szó, és ennyi ügyfelet gyorsan és hatékonyan kiszolgálni csak információs rendszerek segítségével lehet. Az e-szolgáltatások tekintetében egy pár hektáros és egy több ezer hektáros gazdaságnak is szinte azonos IT infrastruktúrára, egy internet eléréssel rendelkező számítógépre van szüksége. Rövidtávon az e-szolgáltatások elterjedését segítheti olyan szakemberek igénybevétele, akik a gazdák helyett végzik el az e-szolgáltatások felhasználói feladatait a gazdák érdekében. Emellett hosszabb távon érdemes inkább a gazdálkodók informatikai készségeit javítani, hogy ügyeiket saját maguk intézhessék. Az ország szélessávú helyzete folyamatosan javul az előző évekhez képest, azonban ha a nálunk fejlettebb országokat vesszük alapul, még így is lemaradóban vagyunk. További programok, és folyamatos beruházás szükséges, hogy a vidéki térségek, és az agrárszakmában dolgozók is a digitális felzárkózás útjára léphessenek. A vizsgálataink főként az internetes szolgáltatások használatára terjed ki, következtetéseinket ennek alapján vonjuk le. Biztató, hogy az elmúlt években dinamikusabban növekedett az internetalapú szolgáltatások igénybevétele. Az Ügyfélkapu is egyre nagyobb népszerűségnek örvend, az azon elérhető szolgáltatások körének folyamatos bővülésén kívül a szélessávú infrastruktúra fejlesztések is folyamatosak, így az elmaradottabb vidéki térségek is haladnak az e-demokrácia felé.

Hivatkozások

Bizottsági Közlemény. 2006. A szélessávú szakadék áthidalása. Elérhető: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52006DC0129:HU:NOT>

Buday Balázs Benjamin, Tózsá István. 2007. E közigazgatás. DE-AMTC AVK Debrecen 2007

Csatári B., Kanalas I. 2009. Kistérségeink területi és digitális egyenlőtlenségei. 3. Digitális Esélyegyenlőség Konferencia. Budapest, Hungary.

- GKIE NET Kft. 2009. 2090 település optikai elérése megoldott Magyarországon. [Online] <URL: <http://gkienet.hu/en/news/2090-telepules-optikai-elere-se-megoldott-magyarorszagon/>>
- Hetyei J. 2002. Pénzüntézetek és állami Intézmények Információs Rendszerei Magyarországon. Computerbooks, Budapest
- Horváth P. 2011. A szélessávú infrastruktúra értéke. Híradástechnika. LXVI évfolyam, 2011/1. pp 2-11.
- Höffler F. 2007. Cost and benefits from infrastructure competition. Estimating welfare effects from broadband access competition. Telecommunications Policy 31., 401-418.
- magyarorszag.hu – Kormányzati Portál. 2011. Látogatottsági adatok. [Online] <URL: https://segitseg.magyarorszag.hu/segitseg/portal/latogatottsagi_adatok.html/>
- Moutafides G. M., Economides A. A. 2011. Demand for broadband access in Greece. Telematics and Informatics 28., 125-141.
- Nemzeti Adó-és Vámhivatal (NAV). 2011. 32. füzet: Tájékoztató az adóügyek elektronikus úton történő intézéséhez. [Online] <URL: http://www.apoh.hu/data/cms189251/32._informacios_fuzet.pdf>
- Preston P. et al. 2007. Broadband and rural areas in the EU: From technology to applications and use. Telecommunications Policy 31., 389-400.
- Struzak R. 2010. Broadband Internet in EU countries – Limits to growth. IEEE Communication Magazine. pp 52-57.
- Szénás Sz, Herdon M. 2008. e-Government services for farmers. International Conference BIOATLAS 2008. Transilvania University of Brasov
- ÚMVP 2007-2013 (Új Magyarország Vidékfejlesztési Program). 2007. [Online] <URL: http://umvp.eu/files/umvp_program_teljes.pdf>
- www.emagyarorszag.hu
- www.ksh.hu
- www.nfu.hu